

Smlouva mezi Českou republikou a Svatým stolicem o úpravě vzájemných vztahů

Česká republika a Svatý stolec

vycházejíce ze staleté tradice společných dějin českého státu a katolické církve, přesvědčeny o prospěšnosti a nutnosti upravit vzájemné vztahy způsobem odrážejícím vývoj vztahů mezi státem a katolickou církví a také v souvislosti se zásadními změnami, k nimž dochází v Evropě,

vědomy si role katolické církve v českém státě, jakož i v evropských i světových dějinách při vytváření a ochraně duchovních, kulturních a lidských hodnot a rovněž potenciálu, kterým katolická církev disponuje v procesu usmíření ve světě,

uznávající skutečnost, že Česká republika je demokratickým právním státem chránícím přirozená a nezadatelná práva a základní svobody člověka,

vedeny zásadami mezinárodního práva a zvláště těmi, které se týkají dodržování lidských práv a základních svobod,

odvolávající se, Česká republika na svůj ústavní pořádek a právní řád a Svatý stolec na dokumenty Druhého vatikánského koncilu a na normy kanonického práva,

vyjadřující svou společnou vůli zabezpečit spolehlivou a harmonickou spolupráci mezi stranami

se dohodly takto:

Článek 1

Česká republika a Svatý stolec (dále jen "smluvní strany") uznávají vzájemně svou mezinárodně právní subjektivitu, navzájem se považují za nezávislé a samostatné subjekty podle mezinárodního práva, a zavazují se tuto subjektivitu plně respektovat.

Článek 2

Smluvní strany potvrzují diplomatické zastoupení České republiky u Svatého stolce na úrovni velvyslanectví a diplomatické zastoupení Svatého stolce v České republice na úrovni apoštolské nunciatury.

Článek 3

(1) Církev římskokatolická a Církev řeckokatolická (dále jen katolická církev) jsou v České republice právními osobami v souladu s vnitřními předpisy katolické církve a právním řádem České republiky.

(2) Svatý stolec zabezpečí shodu hranic římskokatolických diecézí a apoštolských administratur, stejně jako řeckokatolických eparchií a exarchátů existujících v České republice se státními hranicemi České republiky.

Článek 4

Smluvní strany se shodují, že v České republice je respektována a zaručena náboženská svoboda v souladu s ústavním pořádkem České republiky a mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

Článek 5

(1) Svatý stolec bere na vědomí, že Česká republika je v souladu se svým ústavním pořádkem nekonefesioním státem a není tedy vázána na žádné náboženské vyznání.

(2) Česká republika bere na vědomí, že se katolická církev ve své činnosti řídí vlastními zásadami, zvláště pak učením Druhého vatikánského koncilu o ekumenismu a náboženském dialogu.

Článek 6

Česká republika svým právním řádem zaručuje katolické církvi právo, aby svobodně vykonávala své apoštolské poslání, spravovala své záležitosti, zejména ustanovovala, měnila nebo rušila své orgány a své vnitřní struktury, volila, jmenovala a odvolávala své duchovní a další osoby přímo zapojené do pastorační činnosti, a to v souladu se svými potřebami a podle svých předpisů, nezávisle na státních orgánech.

Článek 7

Smluvní strany respektují, že nikdo nemůže být nucen vykonávat vojenskou službu, pokud by to bylo v rozporu s jeho svědomím nebo s jeho náboženským vyznáním.

Článek 8

Smluvní strany uznávají, že hromadné sdělovací prostředky hrají důležitou roli při ochraně svobody myšlení a svědomí, jakož i svobody náboženského přesvědčení, a jsou připraveny je v naplňování této role i nadále podporovat.

Článek 9

Katolická církev vykonává obřady, při nichž je uzavíráno manželství. Takto uzavřený sňatek, splňující podmínky pro uzavření manželství stanovené právním řádem České republiky, má stejnou platnost a stejné právní důsledky jako občanský sňatek.

Článek 10

(1) Katolická církev si zřizuje v souladu se svými vlastními předpisy právnické osoby pro organizaci a vyznávání katolické víry a pro své působení zejména v oblastech školství, zdravotnictví, sociální a charitativní péče. Takto zřízené právnické osoby církve se stávají právnickými osobami ve smyslu právního řádu České republiky po splnění podmínek tímto právním řádem stanovených.

(2) Česká republika zaručuje katolické církvi právo vyučovat a vychovávat své duchovní, řeholní a laické pracovníky ve vlastních školách a výchovných zařízeních.

Článek 11

(1) Katolická církev má právo v duchu svého apoštolského poslání a vlastních předpisů zřizovat a provozovat vlastní školy, předškolní a školská zařízení, je se stávají součástí výchovně vzdělávací soustavy České republiky splněním podmínek stanovených právním řádem České republiky. Vysoké školy zřízené katolickou církví

jsou oprávněny působit v České republice po splnění podmínek stanovených právním řádem České republiky. Následující odstavce tohoto článku upravují pouze postavení škol, a to včetně škol vysokých, předškolních a školských zařízení, které jsou, či se stanou součástí výchovně vzdělávací soustavy České republiky.

(2) Církevní školy, předškolní a školská zařízení (dále jen školy) poskytují rovnocenné vzdělání a školské služby jako školy, předškolní a školská zařízení ostatních zřizovatelů, které jsou součástí výchovně vzdělávací soustavy České republiky. Jejich postavení a financování je upraveno právním řádem České republiky. Vysoké školy uvedené v odst. 1 poskytují vysokoškolské vzdělání rovnocenné vysokoškolskému vzdělání poskytovanému veřejnými a státními vysokými školami.

(3) Doklady o vzdělání dosaženém ve školách a na vysokých školách uvedených v odst. 1 považují smluvní strany za rovnocenné dokladům vydaným obdobnými školami a vysokými školami, které jsou součástí výchovně vzdělávací soustavy České republiky. Česká republika uznává doklady o vysokoškolském vzdělání a akademické tituly a hodnosti přiznané v teologii a náboženských vědách zahraničními teologickými fakultami státními i církevními, jež jsou katolickou církví uznávány, za podmínek stanovených právním řádem České republiky.

(4) Činnost katolických teologických fakult je upravena v souladu s právním řádem České republiky vnitřními předpisy fakulty, které schvaluje akademický senát vysoké školy po předchozím schválení příslušnou církevní autoritou. Církevní akademičtí pracovníci vyučující na veřejných vysokých školách katolické náboženství musí mít souhlas příslušné církevní autority. Odejmutí tohoto souhlasu znamená ztrátu pověření příslušného církevního akademického pracovníka k vyučování katolického náboženství.

(5) Česká republika umožní výuku katolického náboženství ve školách, předškolních a školských zařízeních a účast dětí a mládeže na aktivitách v oblasti využití volného času organizovaných katolickou církví s ohledem na svobodu svědomí, přesvědčení a zodpovědnost a zájem rodičů a jiných zákonných zástupců dětí. Tyto činnosti jsou prováděny za podmínek stanovených právním řádem České republiky a podle programů stanovených příslušnou autoritou katolické církve.

(6) Katolická církev zajišťuje výuku katolického náboženství ve školách, předškolních a školských zařízeních, které jsou součástí výchovně vzdělávací soustavy České republiky, prostřednictvím učitelů, kteří na základě své odborné a pedagogické způsobilosti budou pověřeni výukou katolického náboženství dokumentem (missio canonica) vydaným místním ordinářem. Zrušení tohoto pověření má za důsledek ztrátu pověření příslušného učitele vyučovat katolické náboženství. V pracovněprávních vztazích budou pro učitele katolického náboženství platit stejné podmínky stanovené právním řádem České republiky jako pro ostatní učitele.

(7) Obsah a metodika vyučování katolického náboženství podle odstavce 6 musí být v souladu s učením a zásadami katolické církve; směrnice, programy a učebnice pro toto vyučování vyžadují schválení příslušnou církevní autoritou.

Článek 12

(1) Smluvní strany budou pokračovat ve spolupráci při ochraně a udržování kulturního dědictví České republiky, jež je nedílnou součástí evropského kulturního bohatství.

(2) V každé diecézi bude příslušná komise ustavená diecézním biskupem spolupracovat s příslušnými místními orgány s cílem ochrany kulturních památek zejména celostátního významu, jakož i dokumentů archivních či historicky a umělecky cenných, nacházejících se v kultovních a církevních objektech katolické církve.

(3) Katolická církev, vědoma si svého kulturního dědictví, se zavazuje, že umožní všem, kdo mají zájem se s ním seznámit, aby k němu měli přístup, a aby se mohlo stát předmětem jejich studia.

(4) Česká republika bude z peněžních prostředků státu nadále podporovat katolickou církev v péči o její kulturní památky a národní kulturní památky, sbírky muzejní povahy a jednotlivé sbírkové předměty, stejně jako archiválie, a to na úrovni rovnocenné s podporou jiných vlastníků věcí, jež jsou součástí národního kulturního pokladu.

Článek 13

(1) Katolická církev poskytuje podle svých možností humanitární pomoc v České republice a v zahraničí a je připravena při ní spolupracovat s vládními a nevládními organizacemi České republiky.

(2) Charitativní organizace katolické církve v České republice se řídí vlastními stanovami v souladu s právním řádem České republiky a mají právo na financování jimi poskytovaných sociálních služeb ze státního rozpočtu za stejných podmínek jako jiná zařízení téhož, nebo obdobného typu.

(3) Katolická církev má právo vykonávat v zařízeních poskytujících sociální služby duchovenskou a pastorační službu pro osoby v nich umístěné, jež o to požádají.

(4) Další podmínky pro výkon a zajištění duchovenské a pastorační služby v zařízeních poskytujících sociální služby mohou být stanoveny dohodou mezi příslušným církevním představitelem a příslušným zařízením sociální péče.

Článek 14

(1) Katolická církev má právo zřizovat a provozovat zdravotnická zařízení za podmínek stanovených právním řádem České republiky.

(2) Katolická církev má právo vykonávat ve zdravotnických zařízeních duchovenskou a pastorační službu pro osoby v nich umístěné, jež o to požádají.

(3) Další podmínky pro výkon a zajištění duchovenské a pastorační služby ve zdravotnických zařízeních mohou být stanoveny dohodou mezi příslušným církevním představitelem a příslušným zdravotnickým zařízením.

Článek 15

- (1) Za podmínek stanovených právním řádem České republiky katolická církev:
- a) má právo vykonávat duchovenskou a pastorační službu ve věznicích, vazebních věznicích, popř. dalších zařízeních obdobného charakteru;
 - b) má právo působit i při poskytování probačních, mediačních a obdobných služeb souvisejících s trestním řízením a výkonem trestu či opatřeních na to navazujících;
 - c) může být pověřena správou a provozováním objektů, ve kterých je zřízena věznice.
- (2) Bližší podmínky pro výkon a zajištění služeb uvedených v odst. 1 stanoví dohody mezi katolickou církví a příslušným správním úřadem.

Článek 16

- (1) Katolická církev má právo zajišťovat duchovenskou službu pro příslušníky ozbrojených sil, kteří o to požádají, za podmínek stanovených právním řádem České republiky.
- (2) Další podmínky pro výkon ustanovení uvedených v odst. 1 mohou být upřesněny smlouvami mezi katolickou církví a příslušnými správními úřady. Tato ustanovení nebrání smluvním stranám v uzavření samostatné dohody o výkonu duchovenské služby pro příslušníky ozbrojených sil.

Článek 17

- (1) Česká republika bude usilovat způsobem co možná nejrychlejším a pro obě strany přijatelným o dořešení otázek týkajících se majetku katolické církve.
- (2) V České republice je ekonomické zabezpečení katolické církve zaručeno právním řádem České republiky. V případě vypracování nového modelu financování bude zajištěno, aby proces jeho zavádění nebyl v přechodném období příčinou ekonomických problémů v katolické církvi. Nový model by nahradil model stávající.
- (3) Příslušné orgány České republiky a zástupci katolické církve podle článku 18 této Smlouvy budou vzájemně spolupracovat v záležitostech uvedených v odst. 1 a 2.

Článek 18

- (1) V otázkách týkajících se celé katolické církve v České republice, zejména pak v záležitostech vyžadujících nová či doplňující řešení, jedná s ministerstvy a jinými správními úřady České republiky Česká biskupská konference. Tímto ustanovením není dotčeno právo smluvních stran jednat v těchto otázkách.
- (2) Uvedené otázky mohou být upraveny též jak novými smlouvami mezi smluvními stranami, tak dohodami mezi příslušnými správními úřady a Českou biskupskou konferencí, jednající se souhlasem Svatého stolce.

Článek 19

Případné sporné otázky týkající se výkladu nebo provádění této smlouvy budou řešeny smluvními stranami diplomatickou cestou.

Článek 20

Tato smlouva může být měněna a doplňována na základě vzájemné dohody smluvních stran. Změny a doplňky musí být provedeny písemnou formou.

Článek 21

(1) Tato smlouva podléhá ratifikaci ze strany České republiky v souladu s jejím právním řádem a ratifikaci ze strany Svatého stolce podle jeho procedurálních předpisů.

(2) Tato smlouva vstoupí v platnost prvního dne měsíce následujícího po dni výměny ratifikačních listin. (3) Tato smlouva se sjednává na dobu neurčitou. Každá ze smluvních stran však může smlouvu písemně vypovědět, v tom případě skončí platnost smlouvy 6 měsíců ode dne doručení oznámení o výpovědi druhé smluvní straně.

Dáno v Praze dne 25. července 2002 ve dvou vyhotoveních, každé v jazyce českém a italském, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Za Českou republiku
Cyril Svoboda

Za Svatý stolec
+ Erwin Josef Ender

Pozn. zpracovatele:

- *Text smlouvy byl převzat z webu České biskupské konference (<http://www.cirkev.cz>):*
- *Se smlouvou musí vyslovit souhlas Parlament ČR a ratifikovat ji k tomu oprávněný činitel. Součástí českého právního řádu se Smlouva stane zveřejněním ve Sbírce mezinárodních smluv.*
- *Info z webu ČBK: Smlouvu mezi Českou republikou a Svatým stolcem o úpravě vzájemných vztahů podepsali dnes ve 14.00 hodin místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí Cyril Svoboda a zástupce Svatého stolce, apoštolský nuncius v ČR arcibiskup Erwin Josef Ender.*